

**รูปแบบการติดตามประเมินผลโครงการชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี***

รศ.ดร. นิตรนภา พรหมมา และคณะ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการติดตามประเมินผลโครงการชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี วิธีดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้ ระยะ 1 เป็นการพัฒนารูปแบบ ตัวชี้วัดและเกณฑ์การติดตามประเมินผลเชิงสร้างสรรค์ พบว่า รูปแบบการติดตามประเมินผลเชิงสร้างสรรค์ แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การออกแบบบริหารจัดการเพื่อสุขภาพ (Program design evaluation : P) องค์ประกอบที่ 2 ทรัพยากรสนับสนุน (Input evaluation : I) องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ (Process evaluation : P) และองค์ประกอบที่ 4 การเปลี่ยนแปลงที่บ่งชี้ความสำเร็จ (Output evaluation : O) สำหรับตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่พัฒนาขึ้นผู้ทรงคุณวุฒิความเห็นด้วยทุกรายการ ระยะที่ 2 เป็นการทดลองใช้รูปแบบการติดตามประเมินผลเชิงสร้างสรรค์กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ผลการติดตามประเมินผลโครงการชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี จำนวน 3 แห่ง มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับดี ส่วนผลการทดลองใช้รูปแบบการติดตามประเมินผลเชิงสร้างสรรค์โครงการชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี กับองค์กรภาคประชาชน จำนวน 2 แห่ง พบว่า ผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับควรปรับปรุง ทีมวิชาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นแม่ข่ายจึงร่วมกับทีมวิชาการของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จัดทำโครงการเสริมทักษะการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งรูปแบบกิจกรรมเสริมทักษะนี้ เมื่อนำไปปฏิบัติควบคู่กับแผนปฏิบัติการพัฒนาการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ ทำให้ผลติดตามประเมินผลโครงการชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ ขององค์กรภาคประชาชนดีขึ้น

* งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

ความเป็นมา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 8 จนถึงฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ซึ่งเป็นแผนพัฒนามุ่งเน้นให้คนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา โดยเฉพาะในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 ที่ให้ความสำคัญการพัฒนาคนในภาพรวมให้เป็นคนที่สมบูรณ์ในทุกช่วงวัยที่สามารถบริหารจัดการ การเปลี่ยนแปลงที่เป็นสภาพแวดล้อมการดำเนินชีวิตได้อย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาทุนมนุษย์ จากการยกระดับคุณภาพการศึกษา การเรียนรู้ การพัฒนาทักษะ และยกระดับคุณภาพบริการสาธารณสุขให้ทั่วถึงในทุกพื้นที่ แต่จากรายงานสุขภาพคนไทย พ.ศ. 2559 พบว่า ประชากรไทยมีแนวโน้มเริ่มพบพฤติกรรมเสี่ยงในช่วงอายุที่น้อยลง ผลการสำรวจคนไทยในเขตเมืองเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเพศก็พบว่าอายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกของคนรุ่นใหม่ลดลงอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของการมีพฤติกรรมทางกายที่เพียงพอเป็นหนึ่งในพฤติกรรมทางสุขภาพที่คนไทยจำนวนมากยังคงละเลย (สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2559, น. 30 - 31) ในขณะที่จำนวนและอัตราผู้เสียชีวิตจากโรคสำคัญ ในปี พ.ศ. 2558 มีจำนวนผู้เสียชีวิตทั้งหมด 685,800 คน ซึ่งโรคสำคัญที่ทำให้ประชากรไทยเสียชีวิตสูงสุดสามลำดับแรก คือ มะเร็ง รองลงมาได้แก่ โรคหลอดเลือดในสมอง และโรคปอดอักเสบและโรคอื่น ๆ ของปอด ตามลำดับ (สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข, 2559)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ระบุให้รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเอง และตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นเอง และได้มีการออกพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามามีบทบาทในการจัดบริการสาธารณสุขให้ประชาชนในชุมชนสามารถเข้าถึงบริการของรัฐ และได้รับการดูแลสุขภาพที่มีคุณภาพอย่างเสมอภาค บนพื้นฐานที่ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาด้านสาธารณสุขและเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในมาตรา 47 บัญญัติถึงสิทธิของประชาชนที่ได้รับบริการสาธารณสุขของรัฐ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และมาตรา 55 รัฐต้องดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง ซึ่งบริการสาธารณสุขต้องครอบคลุมการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุม และป้องกันโรค การรักษาพยาบาล และการฟื้นฟูสุขภาพด้วย และรัฐต้องส่งเสริมและพัฒนาการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพที่แข็งแรงและมีจิตใจเข้มแข็ง ในมาตรา 71 หมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ

จะเห็นว่าบทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการจัดการสุขภาพ นับเป็นความท้าทายต่อตัวองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกระดับ ต่อหน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ต่อนักวิชาการและสถาบันการศึกษา ต่อองค์กรภาคประชาสังคมและต่อตัวผู้ปฏิบัติงานในการขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นด้านสุขภาพทุกระดับ และจากสภาพการณ์ปัจจุบันที่พบว่า มีการประเมินการดำเนินงานเพื่อสุขภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่เป็นการประเมินที่เน้นการประเมินเฉพาะผลลัพธ์ ไม่ได้ทำการประเมินทั้งระบบ อีกทั้งประเมินเมื่อดำเนินโครงการเสร็จสิ้น ไม่ได้ประเมินตั้งแต่ต้นทาง ระหว่างทาง และปลายทาง จึงทำให้ได้สารสนเทศที่ไม่ครอบคลุม ไม่สามารถนำไปใช้เพื่อการพัฒนายกระดับคุณภาพการดำเนินงานได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น จึงต้องสร้างรูปแบบการประเมินขึ้นมาให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหา และความต้องการ โดยเป็นการประเมินเสริมพลังเพื่อมุ่งเน้นให้บุคคล หรือผู้เกี่ยวข้อง องค์กรชุมชน ได้มีส่วนร่วม มีการพัฒนาตนเอง และปรับปรุงการดำเนินงานในโครงการของตนเองให้ต่อเนื่อง และความสามารถในการจัดการชุมชนและจัดความสัมพันธ์กับภาคี นำไปสู่การพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนา รูปแบบ ตัวชี้วัดและเกณฑ์การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี
2. เพื่อทดลองใช้รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี อย่างเป็นระบบต่อเนื่อง ตั้งแต่ต้นทาง ระหว่าง และปลายทาง โดยมีเนื้อหาในการประเมิน ดังนี้ ประเมินการออกแบบและการวางแผนแบบมีส่วนร่วม (program design evaluation : P) ประเมินทรัพยากรสนับสนุน (Input evaluation : I) ประเมินกระบวนการ (Process evaluation : P) และ ประเมินการเปลี่ยนแปลงที่บ่งชี้ความสำเร็จ (Output evaluation : O)

2. ขอบเขตด้านประชากรเป้าหมาย คือ องค์กรภาคปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 15 แห่ง และองค์กรภาคประชาชน ที่อยู่ในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 2 แห่ง

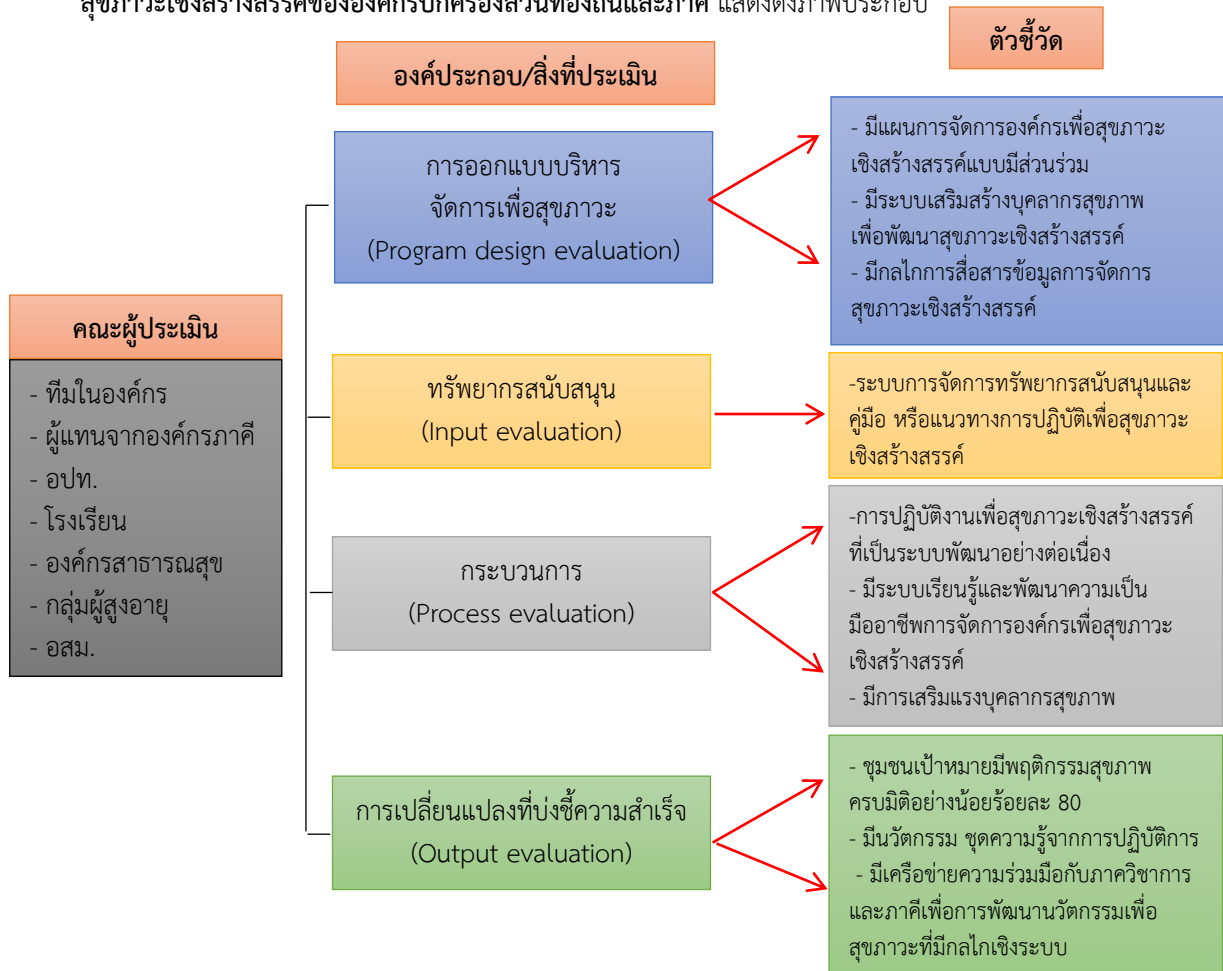
วิธีดำเนินการวิจัย

กระบวนการวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยแบบผสม (Mixed – methods) โดยเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ วิธีดำเนินการมี 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบ ตัวชี้วัดและเกณฑ์การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี และระยะที่ 2 การทดลองใช้รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี

การรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participant Observation) และการประชุมกลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงบรรยายสำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ และวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในส่วนที่เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ

สรุปผลการวิจัย

1. การพัฒนารูปแบบ ตัวชี้วัดและเกณฑ์การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี แสดงดังภาพประกอบ

ภาพประกอบที่ 1 รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง
เพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี

จากภาพประกอบ พบว่า รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเองเพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ ตามสิ่งที่ประเมิน ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 การออกแบบบริหารจัดการเพื่อสุขภาพะ (Program design evaluation : P) องค์ประกอบที่ 2 ทรัพยากรสนับสนุน (Input evaluation : I) องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ (Process evaluation : P) และองค์ประกอบที่ 4 การเปลี่ยนแปลงที่บ่งชี้ความสำเร็จ (Output evaluation : O)

ส่วนตัวชี้วัด และเกณฑ์ การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัด และเกณฑ์ การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี

ตัวชี้วัด	เกณฑ์พิจารณา
องค์ประกอบที่ 1 การออกแบบบริหารจัดการเพื่อสุขภาพะ	
ตัวชี้วัดที่ 1 มีการทบทวนเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และแผนการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์แบบมีส่วนร่วม	<ol style="list-style-type: none"> มีคณะทำงานรับผิดชอบการบริหารจัดการองค์กรเพื่อสุขภาพะที่ประกอบด้วยแกนนำในองค์กรและแกนนำจากองค์กรภาคีที่เกี่ยวข้อง กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย นโยบายและแผนโดยใช้ข้อมูลสถานการณ์ปัญหา ความต้องการและสนองนโยบายระดับสูง มีข้อบัญญัติหรือกฎกติกาทางสังคมเพื่อกำกับพฤติกรรมสุขภาพะ มีรายงานการประเมินโครงการ เพื่อพัฒนาสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ มีระบบการจัดการข้อมูลเพื่อใช้ในการจัดทำแผนและทบทวนเป้าหมาย นโยบายร่วมกับภาคีวิชาการและภาคีต่อเนื่องทุกปี
ตัวชี้วัดที่ 2 มีระบบเสริมสร้างบุคลากรสุขภาพะเพื่อพัฒนาสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์	<ol style="list-style-type: none"> มีคณะทำงานสุขภาพะที่มีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน มีแผนจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ความสำเร็จและแนวทางพัฒนางานต่อเนื่อง มีแผนปฏิบัติการพัฒนาบุคลากรสุขภาพะที่สอดคล้องต่อสถานการณ์ และความต้องการ มีคู่มือเครื่องมือหรือแนวปฏิบัติในการพัฒนาบุคลากรสุขภาพะ
ตัวชี้วัดที่ 3 มีกลไกการสื่อสารข้อมูลการจัดการสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นระบบทันต่อการเปลี่ยนแปลง	<ol style="list-style-type: none"> มีการกำหนดคณะทำงานสื่อสารประชาสัมพันธ์โดยใช้ข้อมูลสุขภาพะขององค์กรต่อเนื่อง ชุมชนทั้งภายในและภายนอกชุมชนรับรู้ความก้าวหน้างานสุขภาพะขององค์กร กลไกสื่อสารให้ชุมชนเข้าถึงข้อมูลด้านบริการสุขภาพะและการเสนอปัญหาความต้องการได้ทั่วถึงทันเหตุการณ์ ชุมชนและภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในกลไกการสื่อสารความก้าวหน้างานด้านสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์
องค์ประกอบที่ 2 ทรัพยากรสนับสนุน	
ตัวชี้วัดที่ 4 มีระบบการดำเนินการทรัพยากรสนับสนุน และคู่มือหรือแนวทางการปฏิบัติเพื่อสุขภาพะเชิงสร้างสรรค์	<ol style="list-style-type: none"> มีการประสานความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายเพื่อบูรณาการทรัพยากรสนับสนุนในการดำเนินงานตามแผนและโครงการชัดเจน องค์กรมีการจัดสรรงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ในการดำเนินงานพัฒนาสุขภาพะอย่างเหมาะสม มีแผนปฏิบัติการ และคู่มือ หรือแนวในการปฏิบัติงาน มีบุคลากรทั้งภายในและภายนอกที่มีความสามารถเพียงพอในการปฏิบัติกิจกรรมงานตามแผน

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	เกณฑ์พิจารณา
องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการ	
ตัวชี้วัดที่ 5 มีกลไกการปฏิบัติงานเพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นระบบพัฒนาต่อเนื่อง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขับเคลื่อนแผนสุขภาพขององค์กรโดยความร่วมมือของแกนนำจากทุกภาคส่วน 2. มีการปฏิบัติและติดตามพร้อมทั้งมีการแก้ไขปัญหาสุขภาพโดยความร่วมมือของชุมชน 3. มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประเมินเพื่อใช้ผลปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงาน 4. มีการจัดการข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยและพัฒนา สุขภาวะโดยความร่วมมือกับภาควิชาการและภาคีที่เกี่ยวข้อง
ตัวชี้วัดที่ 6 มีระบบเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพมืออาชีพการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ 2. มีหลักสูตรเสริมทักษะการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ต่อเนื่อง 3. จัดกิจกรรมสนับสนุนการเสริมทักษะสร้างมืออาชีพนักจัดการองค์กรเพื่อสุขภาพ 4. สนับสนุนการขยายเครือข่ายของการจัดการองค์กรแบบมืออาชีพของการพัฒนาองค์กรเพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์
ตัวชี้วัดที่ 7 มีการเสริมแรงบุคลากรสุขภาพ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ยกย่องให้รางวัลบุคลากรที่มีผลงานเด่นด้านสุขภาพ 2. จัดสิ่งสนับสนุนบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านสุขภาพ. 3. มีการสื่อสารผลงานด้านสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ บูรณาการกับพันธกิจปกติต่อเนื่อง 4. ผู้บริหารองค์กรบริหารงานแบบบูรณาการเพื่อส่งเสริมการพัฒนาสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ชัดเจน
องค์ประกอบที่ 4 การเปลี่ยนแปลงที่บ่งชี้ความสำเร็จ	
ตัวชี้วัดที่ 8 ชุมชนเป้าหมายสุขภาพดีและมีพฤติกรรมสุขภาพเพิ่มขึ้น	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีพฤติกรรมจัดการตนเองเพื่อสุขภาพที่เหมาะสมตามวัย 2. มีสัมพันธภาพที่ดีกับครอบครัวและชุมชน 3. สถิติการเจ็บป่วย ลดลง 4. การมีเครือข่ายทางสังคมที่ดีในชุมชน 5. ประชาชนมีความรัก ความสามัคคีและร่วมกันอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณีของชุมชนท้องถิ่น 6. ชุมชนร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนาสุขภาพอย่างต่อเนื่อง
ตัวชี้วัดที่ 9 นวัตกรรมองค์ความรู้ ชุดความรู้ และบทเรียนจากการปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เกิดนวัตกรรมองค์ความรู้การจัดการชุดความรู้ปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยส่งเสริมสุขภาพที่ปฏิบัติได้จริงทุกปี 2. เกิดนวัตกรรมที่แสดงรูปธรรมผลงานที่สนองต่อนโยบายสาธารณสุขของพื้นที่ อปท. 3. มีหลักสูตรการเรียนรู้เพื่อสุขภาพที่เกิดจากนวัตกรรมองค์ความรู้วิจัยชุมชน 4. มีทีมวิทยากรชุมชน พี่เลี้ยง หรือวิทยากร กระบวนการ ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ให้กับบุคคลในชุมชนและระหว่างชุมชน
ตัวชี้วัดที่ 10 เครือข่ายความร่วมมือกับภาควิชาการและองค์กรภาคีเพื่อพัฒนานวัตกรรม องค์ความรู้เพื่อสุขภาพที่มีกลไกเชิงระบบต่อเนื่อง	<ol style="list-style-type: none"> 1. มีเครือข่ายจัดการข้อมูลเพื่อการวิจัยและพัฒนาสุขภาพเชิงสร้างสรรค์กับภาควิชาการและภาคีเป็นระบบ 2. มีเครือข่ายจัดการความรู้และวิจัยพัฒนาสุขภาพกับภาควิชาการและภาคี 3. มีเครื่องมือการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ที่มีผู้รับผิดชอบชัดเจนเป็นระบบ 4. มีการนำใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนาสุขภาพที่บูรณาการกับงานปกติและมีการทบทวนทุกกรอบปี

สำหรับผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อตัวชี้วัดและเกณฑ์ การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี โดยการประชุมกลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 15 คน พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นด้วยต่อตัวชี้วัดและเกณฑ์ การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีทุกรายการ

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี

2.1 ผลการทดลองใช้รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีเบื้องต้น กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 แห่ง สรุปได้ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี จำนวน 3 แห่ง

รายการประเมิน	อบต. เจริญชัย	อบต. บัวใหญ่	อบต. ร่ม
ตัวชี้วัดที่ 1 มีการทบทวน เป้าหมาย วิสัยทัศน์ และแผนการจัดการองค์กร เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์แบบมีส่วนร่วม	ดี	ดี	พอใช้
ตัวชี้วัดที่ 2 มีระบบเสริมสร้างบุคลากรสุขภาพเพื่อพัฒนาสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	ดี	ดี	พอใช้
ตัวชี้วัดที่ 3 มีกลไกการสื่อสารข้อมูลการจัดการสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นระบบทันต่อการเปลี่ยนแปลง	พอใช้	พอใช้	พอใช้
ตัวชี้วัดที่ 4 มีระบบการจัดการทรัพยากรสนับสนุน และคู่มือ หรือแนวทางการปฏิบัติ เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	ดี	ดี	ดี
ตัวชี้วัดที่ 5 มีกลไกการปฏิบัติงานเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นระบบพัฒนาต่อเนื่อง	ดี	ดี	ดี
ตัวชี้วัดที่ 6 มีระบบเรียนรู้และพัฒนาความเป็นมืออาชีพการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	ดี	ดี	ดี
ตัวชี้วัดที่ 7 มีการเสริมแรงบุคลากรสุขภาพ	ดี	ดี	ดี
ตัวชี้วัดที่ 8 ชุมชนเป้าหมายมีพฤติกรรมสุขภาพครบมิติน้อยร้อยละ 80	ดี	ดี	ดี
ตัวชี้วัดที่ 9 นวัตกรรมองค์ความรู้ ชุดความรู้และบทเรียนจากการปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์	ดี	ดี	ดี
ตัวชี้วัดที่ 10 เครือข่ายความร่วมมือกับภาควิชาการและองค์กรภาคีเพื่อพัฒนานวัตกรรมองค์ความรู้ ชุดความรู้ เพื่อสุขภาวะที่มีกลไกเชิงระบบ	ดี	ดี	ดี

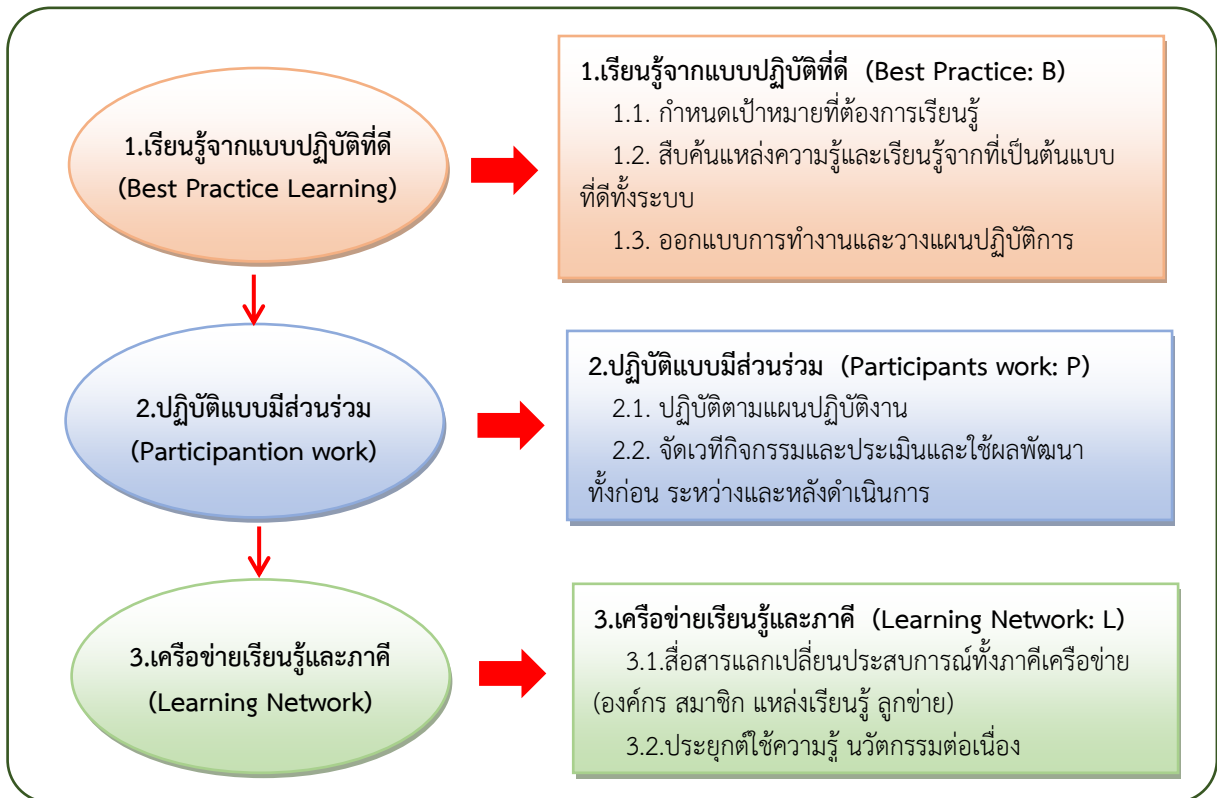
จากตารางที่ 2 จะเห็นได้ว่าผลการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี จำนวน 3 แห่ง มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับดี

2.2 ผลการทดลองใช้รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี กับองค์กรภาคประชาชน จำนวน 2 แห่ง ปรากฏดังนี้

2.2.1 ผลการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มผู้สูงวัย ตำบลบัวใหญ่ จังหวัดน่าน ซึ่งเป็นลูกข่ายขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวใหญ่ จังหวัดน่าน มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับควรปรับปรุง โดยมีจุดเด่นที่สำคัญ คือ ความสามัคคีและการร่วมกิจกรรมต่อเนื่อง ทั้งในส่วน

ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นแม่ข่าย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และโรงเรียนในพื้นที่ สำหรับจุดที่ควรพัฒนาคือ การเสริมทักษะการจัดการสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์บนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น

ทีมวิชาการขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวใหญ่ จังหวัดน่าน ที่เป็นแม่ข่ายร่วมกับทีมวิชาการของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จัดทำโครงการเสริมทักษะการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มผู้สูงอายุ ตำบลบัวใหญ่ จังหวัดน่าน ปรากฏดังภาพประกอบและตารางต่อไปนี้

ภาพประกอบที่ 2 รูปแบบกิจกรรมเสริมทักษะการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มผู้สูงอายุ ตำบลบัวใหญ่ จังหวัดน่าน และองค์กรภาคี

ตารางที่ 3 แผนปฏิบัติการพัฒนาการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ สำหรับกลุ่มผู้สูงอายุ และองค์กรภาคี

กิจกรรม	ช่วงเวลา (สถานที่)	ตัวชี้วัด
1. ทบทวนประเมินองค์กร และใช้ผลที่ได้มาวางแผนแบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่าย	สค.-16 ตค.60	รายงานสรุปผลการประเมินและความต้องการพัฒนาของกลุ่มผู้สูงอายุ
2. ปฏิบัติการเสริมทักษะการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับแกนนำกลุ่มผู้สูงอายุและภาคี	22-23 ตค.60	1. แกนนำกลุ่มผู้สูงอายุและองค์กรภาคีได้รับการเสริมทักษะการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะอย่างน้อย 15 คน 2. แผนปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของกลุ่มผู้สูงอายุและภาคี 3. ความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย

ตารางที่ 3 (ต่อ)

กิจกรรม	ช่วงเวลา (สถานที่)	ตัวชี้วัด
3. ประชุมทบทวนบทบาทการพัฒนาของกลุ่มผู้สูงวัยและองค์กรภาคี เพื่อเสริมจุดเด่นที่เป็น อัตลักษณ์ของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ <ul style="list-style-type: none"> • การจัดการบ้านน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ เพื่อสุขภาพและเศรษฐกิจ เชิงสร้างสรรค์ • การพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพที่เอื้อต่อ การท่องเที่ยวชุมชน • การพัฒนาองค์กรต้นแบบการจัดการตนเองเพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ 	1-15 พย.60	มีแนวปฏิบัติการเสริมจุดเด่นที่เป็นผู้สูงวัยของชุมชน (Land mark) เพื่อการสื่อสารประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
4. ปฏิบัติการพัฒนาจุดเด่นที่เป็นอัตลักษณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	พย.60-มีค.61	
5. ปฏิบัติการพัฒนาจุดเด่นที่เป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มผู้สูงวัย	พย.60	
6. ปฏิบัติงานตามแผนและจัดเวทีกิจกรรมทบทวนการปฏิบัติงานเพื่อใช้ผลพัฒนาทุกเดือน	พย.60-เมย.61	
7. ทบทวนประเมินองค์กร และใช้ผลที่ได้มาวางแผนแบบมีส่วนร่วมร่วมกับภาคีเครือข่าย อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	1 เมย./ 5ค.	

รูปแบบกิจกรรมเสริมทักษะนี้ เมื่อนำไปปฏิบัติควบคู่กับแผนปฏิบัติการพัฒนาการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มผู้สูงวัย ทำให้ผลติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ ของกลุ่มผู้สูงวัยและภาคี ดีขึ้น ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบผลการประเมินการจัดการตนเองเพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ของของกลุ่มผู้สูงวัยและภาคี ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมทักษะ โดยใช้ผลจากการประเมิน

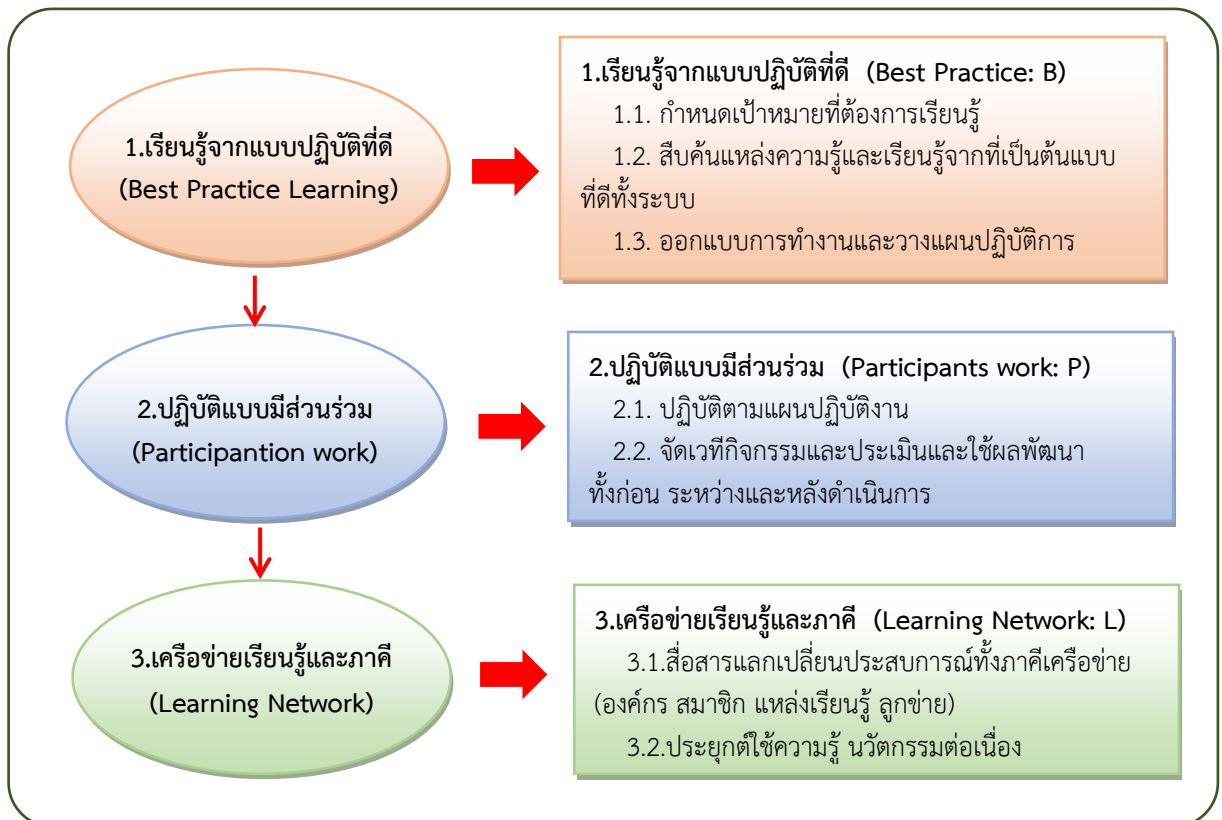
ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน	
	ก่อนการจัดกิจกรรมเสริมทักษะ	หลังการจัดกิจกรรมเสริมทักษะ
ตัวชี้วัดที่ 1 การทบทวน เป้าหมาย วิสัยทัศน์ และแผนการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์แบบมีส่วนร่วม	ควรปรับปรุง	ดี
ตัวชี้วัดที่ 2 มีระบบเสริมสร้างบุคลากรสุขภาพเพื่อพัฒนาสุขภาพเชิงสร้างสรรค์	พอใช้	ดี
ตัวชี้วัดที่ 3 มีกลไกการสื่อสารข้อมูลการจัดการสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นระบบทันต่อการเปลี่ยนแปลง	ควรปรับปรุง	ดี
ตัวชี้วัดที่ 4 มีระบบการจัดการทรัพยากรสนับสนุน และคู่มือ หรือแนวทางการปฏิบัติเพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์	ควรปรับปรุง	ดี
ตัวชี้วัดที่ 5 มีกลไกการปฏิบัติงานเพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นระบบพัฒนาต่อเนื่อง	พอใช้	ดี
ตัวชี้วัดที่ 6 มีระบบเรียนรู้และพัฒนาความเป็นมืออาชีพการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์	ควรปรับปรุง	ดี
ตัวชี้วัดที่ 7 มีการเสริมแรงบุคลากรสุขภาพ	ควรปรับปรุง	ดี
ตัวชี้วัดที่ 8 ชุมชนเป้าหมายสุขภาพดีและมีพฤติกรรมสุขภาพเพิ่มขึ้น	ควรปรับปรุง	ดี

ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน	
	ก่อนการจัด	หลังการจัด
	กิจกรรมเสริมทักษะ	กิจกรรมเสริมทักษะ
ตัวชี้วัดที่ 9 นวัตกรรมองค์ความรู้ ชุมความรู้และบทเรียนจากการปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพเชิงสร้างสรรค์	ควรปรับปรุง	พอใช้
ตัวชี้วัดที่ 10 เครือข่ายความร่วมมือกับภาควิชาการและองค์กรภาคี เพื่อพัฒนานวัตกรรม องค์ความรู้ เพื่อสุขภาพที่มีกลไกเชิงระบบต่อเนื่อง	ควรปรับปรุง	พอใช้

จากตารางที่ 4 จะเห็นได้ว่า ผลการประเมินหลังการจัดกิจกรรมเสริมทักษะดีขึ้นทุกรายการ โดยรูปธรรมผลงานที่สำคัญ คือ กลุ่มผู้สูงวัยร่วมกับทีมวิชาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแม่ข่ายและทีมวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์และภาคี ได้ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ประชาชนวิถีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เอื้อต่อการจัดการสุขภาพของชุมชน

2.2.2 ผลการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มโฮมสเตย์ ตำบลริม จังหวัดน่าน ซึ่งเป็นลูกข่ายขององค์กรบริหารส่วนตำบลบัวใหญ่ จังหวัดน่าน มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับควรปรับปรุง โดยมีจุดเด่นที่สำคัญ คือ ความสามัคคีและการร่วมกิจกรรมต่อเนื่อง ทั้งในส่วนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นแม่ข่าย โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล และโรงเรียนในพื้นที่ สำหรับจุดที่ควรพัฒนาคือ การเสริมทักษะการจัดการสุขภาพเชิงสร้างสรรค์บนฐานภูมิปัญญาท้องถิ่น

ทีมวิชาการขององค์กรบริหารส่วนตำบลริม จังหวัดน่าน ที่เป็นแม่ข่ายร่วมกับทีมวิชาการของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ จัดทำโครงการเสริมทักษะการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาพเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มโฮมสเตย์ ตำบลริม จังหวัดน่าน ปรากฏดังภาพประกอบและตารางต่อไปนี้

ภาพประกอบที่ 3 รูปแบบกิจกรรมเสริมทักษะการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์
กลุ่มโฮมสเตย์ ตำบลริม จังหวัดน่าน และองค์กรภาคี

ตารางที่ 5 แผนปฏิบัติการพัฒนาการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ สำหรับกลุ่มโฮมสเตย์ และองค์กรภาคี

กิจกรรม	ช่วงเวลา (สถานที่)	ตัวชี้วัด
1. ทบทวนประเมินองค์กร และใช้ผล ที่ได้มาวางแผนแบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่าย	สค.-16 ตค. 60	รายงานสรุปผลการประเมินและ ความต้องการพัฒนาของกลุ่มโฮมสเตย์
2. ปฏิบัติการเสริมทักษะการจัดการองค์กร เพื่อสุขภาวะที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพสำหรับ แกนนำกลุ่มโฮมสเตย์และภาคี	22-23 ตค. 60	1. แกนนำกลุ่มโฮมสเตย์และองค์กรภาคี ได้รับการเสริมทักษะการจัดการองค์กร เพื่อสุขภาวะอย่างน้อย 15 คน 2. แผนปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของ กลุ่มโฮมสเตย์และภาคี 3. ความพึงพอใจของกลุ่มเป้าหมาย
3. ประชุมทบทวนบทบาทการพัฒนาของ กลุ่มโฮมสเตย์และองค์กรภาคีเพื่อเสริมจุดเด่นที่เป็น อัตลักษณ์ของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ <ul style="list-style-type: none"> ● การจัดการบ้านน่ายู่ ชุมชนน่ายู่ เพื่อสุขภาวะและเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ ● การพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพที่เอื้อต่อ การท่องเที่ยวชุมชน ● การพัฒนาองค์กรต้นแบบการจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ 	1-15 พย.60	มีแนวปฏิบัติการเสริมจุดเด่นที่เป็น โฮมสเตย์ของชุมชน (Land mark) เพื่อการสื่อสารประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
4. ปฏิบัติการพัฒนาจุดเด่นที่เป็นอัตลักษณ์ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ	พย.60-มีค. 61	
5. ปฏิบัติการพัฒนาจุดเด่นที่เป็นอัตลักษณ์ของกลุ่ม โฮมสเตย์	พย.60	
6. ปฏิบัติงานตามแผนและจัดเวทีกิจกรรมทบทวน การปฏิบัติงานเพื่อใช้ผลพัฒนาทุกเดือน	พย.60-เมย. 61	
7. ทบทวนประเมินองค์กร และใช้ผลที่ได้มาวางแผน แบบมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่าย อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	1 เมย./ 5ค.	

รูปแบบกิจกรรมเสริมทักษะนี้ เมื่อนำไปปฏิบัติควบคู่กับแผนปฏิบัติการพัฒนาการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ กลุ่มผู้สูงวัย ทำให้ผลติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ ของกลุ่มโฮมสเตย์และภาคีดีขึ้น ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบผลการประเมินการจัดการตนเองเพื่อสภาวะเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มโฮมสเตย์และภาคี ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมเสริมทักษะ โดยใช้ผลจากการประเมิน

ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน	
	ก่อนการจัดกิจกรรมเสริมทักษะ	หลังการจัดกิจกรรมเสริมทักษะ
ตัวชี้วัดที่ 1 การทบทวน เป้าหมาย วิสัยทัศน์ และแผนการจัดการองค์กรเพื่อสภาวะเชิงสร้างสรรค์แบบมีส่วนร่วม	ควรปรับปรุง	ดี
ตัวชี้วัดที่ 2 มีระบบเสริมสร้างบุคลากรสภาวะเพื่อพัฒนาสภาวะเชิงสร้างสรรค์	พอใช้	ดี
ตัวชี้วัดที่ 3 มีกลไกการสื่อสารข้อมูลการจัดการสภาวะเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นระบบทันต่อการเปลี่ยนแปลง	ควรปรับปรุง	ดี
ตัวชี้วัดที่ 4 มีระบบการจัดการทรัพยากรสนับสนุน และคู่มือ หรือแนวทางการปฏิบัติเพื่อสภาวะเชิงสร้างสรรค์	ควรปรับปรุง	ดี
ตัวชี้วัดที่ 5 มีกลไกการปฏิบัติงานเพื่อสภาวะเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นระบบพัฒนาต่อเนื่อง	ควรปรับปรุง	ดี
ตัวชี้วัดที่ 6 มีระบบเรียนรู้และพัฒนาความเป็นมืออาชีพการจัดการองค์กรเพื่อสภาวะเชิงสร้างสรรค์	ควรปรับปรุง	ดี
ตัวชี้วัดที่ 7 มีการเสริมแรงบุคลากรสภาวะ	ควรปรับปรุง	ดี
ตัวชี้วัดที่ 8 ชุมชนเป้าหมายสุขภาพดีและมีพฤติกรรมสุขภาพเพิ่มขึ้น	ควรปรับปรุง	ดี
ตัวชี้วัดที่ 9 นวัตกรรมองค์ความรู้ ชุดความรู้และบทเรียนจากการปฏิบัติการสร้างเสริมสภาวะเชิงสร้างสรรค์	ควรปรับปรุง	พอใช้
ตัวชี้วัดที่ 10 เครือข่ายความร่วมมือกับภาควิชาการและองค์กรภาคีเพื่อพัฒนานวัตกรรม องค์ความรู้ เพื่อสภาวะที่มีกลไกเชิงระบบต่อเนื่อง	ควรปรับปรุง	พอใช้

จากตารางที่ 6 จะเห็นได้ว่า ผลการประเมินหลังการจัดกิจกรรมเสริมทักษะดีขึ้นทุกรายการ โดยรูปธรรมผลงานที่สำคัญ คือ กลุ่มผู้สูงวัยร่วมกับทีมวิชาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแม่ข่ายและทีมวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์และภาคี ได้ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสภาวะองค์กรภาคประชาชนวิถีมุมปัญหาท้องถิ่นที่เอื้อต่อการจัดการสภาวะของชุมชน

4. ผลการสังเคราะห์ องค์ความรู้ นวัตกรรม กระบวนการดำเนินงาน และข้อเสนอเชิงนโยบาย ที่ได้จากการติดตามประเมินเสริมพลัง

4.1 ผลการสังเคราะห์ องค์ความรู้ นวัตกรรม กระบวนการดำเนินงาน ที่ได้จากการติดตามประเมินเสริมพลัง ผลการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี ช่วยให้ได้องค์ความรู้ นวัตกรรม กระบวนการดำเนินงาน ที่สำคัญ ได้แก่

1. รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี โดยมีตัวชี้วัด จำนวน 10 ตัวชี้วัด ส่วนเกณฑ์ในการประเมิน มีทั้งเกณฑ์การพิจารณา และเกณฑ์ตัดสินระดับคุณภาพ แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ประเมินการออกแบบบริหารจัดการเพื่อสภาวะ (Program design evaluation : P) 2) ประเมินทรัพยากรสนับสนุน (Input evaluation : I) 3)

ประเมินกระบวนการ (Process evaluation : P) 4) ประเมินการเปลี่ยนแปลงที่บ่งชี้ความสำเร็จ (Output evaluation : O) ส่วนคู่มือ เครื่องมือ ประกอบการใช้รูปแบบติดตามประเมิน ซึ่งคณะผู้ประเมินสามารถใช้เป็นแนวปฏิบัติ ประกอบด้วยสาระที่จำเป็นสำหรับการติดตามประเมินเสริมพลัง ประกอบด้วย ส่วนที่ 1 บทนำ ส่วนที่ 2 รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ ส่วนที่ 3 กรณีตัวอย่าง การประเมินการติดตามประเมินเสริม และส่วนที่ 4 กรณีตัวอย่างการเขียนรายงาน และผลการติดตามประเมินเสริมพลัง

2. รูปแบบกิจกรรมเสริมทักษะการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ สำหรับองค์กรภาคประชาชนและภาคี ประกอบด้วย 1) เรียนรู้จากแบบปฏิบัติที่ดี (Best Practice Learning) โดย 1.1) กำหนดเป้าหมายที่ต้องการเรียนรู้ 1.2) สืบค้นแหล่งความรู้และเรียนรู้จากที่เป็นต้นแบบที่ดีทั้งระบบ 1.3) ออกแบบการทำงานและวางแผนปฏิบัติการ 2) ปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม (Participant work) โดย 2.1) ปฏิบัติตามแผนปฏิบัติงาน 2.2) จัดเวทีกิจกรรมและประเมินและใช้ผลพัฒนาทั้งก่อน ระหว่างและหลังดำเนินการ และ 3) เครือข่ายเรียนรู้และภาคี (Learning Network) โดย 3.1) สื่อสารแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทั้งภาคีเครือข่าย 3.2) ประยุกต์ใช้ความรู้นวัตกรรมต่อเนื่อง ซึ่งรูปแบบกิจกรรมเสริมทักษะนี้ เมื่อนำไปปฏิบัติควบคู่กับแผนปฏิบัติการพัฒนาการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ สำหรับองค์กรภาคประชาชนและภาคี ทำให้ผลติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีดีขึ้น

3. ระบบ กระบวนการงานวิจัยพันธกิจสัมพันธ์ มีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้ 1) กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน จากกิจกรรมในกระบวนการติดตามประเมินเสริมพลัง ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันอย่างมาก มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดการนำเสนอประสบการณ์ ที่เคยปฏิบัติได้ผลไปประยุกต์ใช้ นอกจากนี้ในการประชุมแต่ละครั้งเป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดแรงบันดาลใจที่ก่อให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 2) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี จากกิจกรรมในกระบวนการติดตามประเมินเสริมพลัง ของผู้ประเมินและผู้ได้รับการติดตามประเมิน พบว่า ในการทำงานเพื่อพัฒนาสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์จำเป็นต้องมีกลไกการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีเพื่อการมุ่งเป้าหมายสำคัญสู่การมีสุขภาวะที่ดีของชุมชนท้องถิ่น โดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นทีมสนับสนุนหลักในภาควิชาการ ที่พร้อมให้การสนับสนุน ด้านการจัดการความรู้เพื่อนำสู่องค์ความรู้ นวัตกรรม ชุดความรู้ ธุรกรรม ผลงาน เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นแหล่งเรียนรู้ที่พร้อมต่อยอดขยายผล

4.2 ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนา จากการพัฒนากระบวนการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี สามารถนำเสนอเทศมาจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนา ได้ดังนี้

4.2.1 ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อนำไปปฏิบัติ

1. ควรพัฒนาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นแม่ข่าย สามารถเป็นแกนนำในการติดตามประเมินเสริมพลังให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลูกข่าย โดยเน้นการประเมินภายใน

2. ควรส่งเสริมให้มีคณะติดตามประเมินกลาง ซึ่งประกอบด้วย ทีมวิชาการจากสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น ตัวแทนจากสาธารณสุขจังหวัด ตัวแทนจากพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

3. ควรนำเสนอเทศเสนอต่อผู้เกี่ยวข้องที่เป็นองค์กรหลักที่มีส่วนรับผิดชอบ เพื่อใช้ข้อมูลในการจัดสิ่งสนับสนุนในการยกระดับคุณภาพการดำเนินงานพัฒนาสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์

4. ควรพัฒนาระบบติดตามประเมินโดยใช้ฐานข้อมูลแบบออนไลน์ โดยความร่วมมือขององค์กรและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นฐานข้อมูลที่องค์กรผู้ถูกประเมินรายงานข้อมูลเบื้องต้นตามตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมิน เพื่อความสะดวกในการเรียกใช้ข้อมูลในการติดตามประเมินเสริมพลัง

4.2.2 ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนา

1. ผู้บริหารทุกระดับสนับสนุนการนำนวัตกรรม องค์ความรู้จากการวิจัยไปใช้กำหนดนโยบาย และแผนเพื่อพัฒนาต่อยอดขยายผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการใช้รูปแบบ คู่มือ เครื่องมือ เพื่อการติดตามเสริมพลังการจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีทุกภาคส่วน

อภิปรายผล

1. ผลการพัฒนารูปแบบ ตัวชี้วัดและเกณฑ์ การติดตามประเมินผลองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี แบ่งออกเป็น 4 องค์ประกอบหลัก ดังนี้ 1) ประเมินการออกแบบบริหารจัดการเพื่อสุขภาวะ (Program design evaluation : P) 2) ประเมินทรัพยากรสนับสนุน (Input evaluation : I) 3) ประเมินกระบวนการ (Process evaluation : P) และ 4) ประเมินการเปลี่ยนแปลงที่บ่งชี้ความสำเร็จ (Output evaluation : O) ซึ่งเป็นการประเมินภายในแบบมีส่วนร่วม สอดคล้องกับแนวคิดของ Patton (1997, p. 100) ที่ได้กล่าวไว้ว่าในหลักการประเมินแบบมีส่วนร่วมทำให้ผู้มีส่วนร่วมในกระบวนการเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ โดยเป็นผู้ร่วมตัดสินใจ สร้างและนำข้อสรุปไปใช้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉัตรนภา พรหมมา (2560) ที่ได้ทำการพัฒนารูปแบบการติดตามประเมินผลเสริมพลังการบริหารจัดการงานวิจัยและพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์กับชุมชนท้องถิ่น พบว่า การออกแบบติดตามประเมินผลการดำเนินงาน โดยการร่วมกันพัฒนารูปแบบการติดตามประเมิน ร่วมกันพัฒนาตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อยกระดับคุณภาพอย่างต่อเนื่องของผู้ปฏิบัติงาน

ผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นด้วยต่อตัวชี้วัดและเกณฑ์ การติดตามประเมินผลเสริมพลังทุกรายการ เนื่องจากกระบวนการพัฒนาตัวชี้วัดและเกณฑ์ เริ่มจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากนั้นจึงจัดทำร่างตัวชี้วัดและเกณฑ์ แล้วเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเพื่อให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง นอกจากนี้กระบวนการได้มาซึ่งตัวชี้วัดและเกณฑ์ยังเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทำให้เป็นที่ยอมรับร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับสอดคล้องกับแนวคิดของสตัฟเฟิลบีม และคณะ (Stufflebeam, et al, 1971, p. 113) ที่เสนอว่าในการกำหนดเกณฑ์จะต้องคำนึงถึงแนวคิดและค่านิยมของบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างน้อย 4 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารระดับสูง ทั้งในองค์กรและนอกองค์กร ผู้รับผิดชอบงานหรือองค์การที่ถูกประเมิน และเพื่อนร่วมงาน ดังนั้น จึงทำให้ได้ตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่มีคุณภาพ และสอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรนภา พรหมมา (2551) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนานักจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ ของเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏและองค์กรท้องถิ่น เขตภาคเหนือตอนล่าง ซึ่งได้พัฒนาตัวชี้วัดและเกณฑ์เพื่อการประเมินการจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ที่ผู้ทรงคุณวุฒิให้ความคิดเห็นสอดคล้อง ; พัชรินทร์ สมบูรณ์ (2556) ที่ได้ทำการพัฒนารูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ; บุญเกิด หงวนบุญมาก (2557) ที่ได้ทำการพัฒนารูปแบบการประเมินการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน และศรีนวล ศรีหรั่ง (2557) ได้ทำการพัฒนารูปแบบการประเมินสุขภาวะของโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่ต่างพบว่า คุณภาพของรูปแบบการประเมิน ตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่พัฒนาขึ้น มีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีความถูกต้อง และมีความเป็นประโยชน์ เช่นเดียวกัน

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการติดตามประเมินผลเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี ผลการติดตามประเมินผลเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 3 แห่ง มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอริศรา เล็กสรรเสริญ (2556) ได้ทำการพัฒนาแนวคิดและแนวทางการประเมินโครงการ : กรณีศึกษาการประเมินโครงการสร้างเสริมสุขภาวะในองค์กรระดับพื้นที่ ผลการสังเคราะห์บทเรียนที่ได้จากการประเมินโครงการสร้างเสริมสุขภาวะในองค์กรระดับพื้นที่ ด้านผลลัพธ์ พบว่า มีคู่มือการสร้างองค์กรสุขภาวะที่เกิดขึ้นจากประสบการณ์และบทเรียนของโครงการ และการที่องค์กรเป้าหมายในโครงการมีการดำเนินกิจกรรมจนบรรลุความสุข 8 ประการซึ่งสิ่งเหล่านี้นับเป็นบทเรียนที่โครงการจะต้องคำนึงถึง และใช้เป็นข้อมูลในการกำกับติดตามและพัฒนาให้เกิดผลลัพธ์ตามที่โครงการต้องการในระยะต่อไป

ส่วนผลการติดตามประเมินผลเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี กับองค์กรภาคประชาชน จำนวน 2 แห่ง มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับปรับปรุง แต่เมื่อทีมวิชาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นแม่ข่ายร่วมกับทีมวิชาการของสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ จัดทำโครงการเสริมทักษะการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ สำหรับ

องค์กรภาคประชาชนและภาคีขึ้น พบว่า ผลการประเมินหลังการจัดกิจกรรมเสริมทักษะในภาพรวมอยู่ในระดับดี รูปธรรมผลงานที่สำคัญ คือ องค์กรภาคประชาชนร่วมกับทีมวิชาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแม่ข่ายและทีมวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์และภาคี ได้ร่วมกันพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสุขภาวะองค์กรภาคประชาชนวิถีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เอื้อต่อการจัดการสุขภาวะของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของฉัตรนภา พรหมมา (2560) ได้ทำการพัฒนารูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังการบริหารจัดการงานวิจัยและพันธกิจสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์กับชุมชนท้องถิ่น ภายใต้การดำเนินงานชุดโครงการวิจัยและพัฒนาชุมชนท้องถิ่นนำอยู่ ที่พบว่าปัจจัยความสำเร็จของการพัฒนารูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลัง คือ การร่วมเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อยกระดับคุณภาพอย่างต่อเนื่องของผู้ปฏิบัติงาน และการพัฒนาคู่มือ เครื่องมือการติดตามประเมินเสริมพลังเพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติงาน พร้อมกับการกำหนดปฏิทินการติดตามประเมินที่เชื่อมกับกิจกรรมหรือพันธกิจปกติขององค์กร

4. ผลการสังเคราะห์ องค์ความรู้ นวัตกรรม กระบวนการดำเนินงาน และข้อเสนอเชิงนโยบาย ที่ได้จากการติดตามประเมินเสริมพลัง พบว่า ผลการติดตามประเมินเสริมพลังช่วยให้ได้องค์ความรู้ นวัตกรรม กระบวนการดำเนินงานที่สำคัญ ได้แก่ 1) รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี คู่มือ เครื่องมือ 2) รูปแบบกิจกรรมเสริมทักษะการจัดการองค์กรเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ สำหรับองค์กรภาคประชาชนและภาคี และ 3) ระบบ กระบวนการงานวิจัย พันธกิจสัมพันธ์ โดยมีจุดเด่นที่มีความน่าสนใจในการนำมาอภิปราย คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ เป็นองค์กรภาควิชาการที่สนับสนุนให้เกิดนวัตกรรมองค์ความรู้ การจัดการ ชุดความรู้ ปัจจัยเสี่ยงและปัจจัยส่งเสริมสุขภาพที่ปฏิบัติได้จริงทุกปี ที่สนองต่อนโยบายสาธารณสุขของพื้นที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีเครือข่ายนักจัดการข้อมูลเพื่อการวิจัยและพัฒนาสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ มีเครือข่ายจัดการความรู้และวิจัยพัฒนาสุขภาวะ และมีการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกพื้นที่ที่มีผู้รับผิดชอบชัดเจนเป็นระบบ ซึ่งเป็นไปตามพันธกิจสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ในการพัฒนาองค์กรชุมชนจัดการตนเองเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ ที่ทางมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยเพื่อให้สอดคล้องกับการก้าวสู่มหาวิทยาลัยพันธกิจสัมพันธ์กับสังคม ในยุทธศาสตร์ที่ 2 บูรณาการพันธกิจสัมพันธ์อย่างมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์ที่บูรณาการพันธกิจของการผลิตบัณฑิต การวิจัยและบริการวิชาการ โดยอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่าย ซึ่งเป็นศักยภาพของมหาวิทยาลัยในการที่จะก้าวไปสู่พันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัย กับสังคมโดยมีกลยุทธ์เพื่อการไปสู่ยุทธศาสตร์ (ศูนย์บูรณาการงานวิจัยและวิชาการเพื่อรับใช้สังคม สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์, 2558) และอริวิวัฒน์ เจียวิวรรณกุล (2553) ที่ได้เสนอแนวคิด 7 Cs ปัจจัยสู่ความสำเร็จของการทำงานสร้างเสริมสุขภาวะองค์กรเชิงพื้นที่ โดยกล่าวว่าการหนุนเสริมจากภาคีเครือข่าย (Contribution) เป็นปัจจัยหลักในการทำงานเชิงพื้นที่ ในการระดมความช่วยเหลือ ส่งเสริมทั้งทางด้านทรัพยากร (งบประมาณ คนงาน เวลา สถานที่) ซึ่งต้องค้นหาแหล่งทุนที่จะมาหนุนเสริม ไม่ว่าจะเป็นทุนทางสังคม ทุนทางวัฒนธรรม และทุนทางปัญญา ต้องอาศัยแรงใจและแรงความคิดที่จะให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา และการที่จะเกิดความยั่งยืนในการทำให้องค์กรมีความสุขนั้นต้องเกิดจากความร่วมมือและสนับสนุนจากทุกภาคส่วน

จากการพัฒนารูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี สามารถนำสารสนเทศมาจัดทำเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาที่มีความน่าสนใจในการนำมาอภิปราย คือ ควรพัฒนาระบบติดตามประเมินโดยใช้ฐานข้อมูลแบบออนไลน์ โดยความร่วมมือขององค์กรและภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นฐานข้อมูลที่องค์กรผู้ถูกประเมินรายงานข้อมูลเบื้องต้นตามตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมิน เพื่อความสะดวกในการเรียกใช้ข้อมูลในการติดตามประเมินเสริมพลัง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากในการประเมินที่ผ่านมาส่วนใหญ่ใช้วิธีประเมินด้วยเอกสารหลักฐานจำนวนมาก หากมีการนำระบบการจัดการฐานข้อมูลมาใช้ เพื่ออำนวยความสะดวกในการบันทึกข้อมูล แก้ไขปรับปรุงข้อมูล ค้นหาข้อมูลเพื่อประกอบการประเมิน จะทำให้อัตราความจำเผลอของงานเอกสาร ซึ่งเป็นงานประจำที่ทำให้ผู้ถูกประเมินรู้สึกเบื่อหน่าย และขาดแรงจูงใจ ข้อมูลที่จัดเก็บมีความทันสมัย ข้อมูลในระบบฐานข้อมูลได้รับการดูแลปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ทำให้ข้อมูลที่จัดเก็บเป็นข้อมูลที่มีความทันสมัย ตรงกับเหตุการณ์ในปัจจุบัน และตรงกับความต้องการอยู่เสมอ ลดความ

ซ้ำซ้อนในการจัดเก็บข้อมูล เนื่องจากการจัดทำฐานข้อมูลจะมีการรวบรวมข้อมูลประเภทต่าง ๆ เข้ามาจัดเก็บไว้ในระบบและเก็บข้อมูลเพียงชุดเดียว ซึ่งทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะสามารถเรียกใช้ข้อมูลที่ต้องการได้ เป็นการประหยัดเนื้อที่ในการจัดเก็บ และทำให้เกิดความรวดเร็วในการค้นหาและจัดเก็บข้อมูลด้วย ซึ่งสอดคล้องกับที่ออริวัฒน์ เจียวิวรรธกุล (2553) ที่ได้เสนอแนวคิด 7 Cs ปัจจัยสู่ความสำเร็จของการทำงานสร้างเสริมสุขภาวะองค์กรเชิงพื้นที่ โดยกล่าวว่าการติดต่อประสานงาน (Contact) การติดต่อสื่อสารระหว่างคณะทำงานโครงการฯ กับองค์กรสมาชิก องค์กรต้นแบบกับองค์กรสมาชิก คณะทำงานโครงการฯ กับภาคีในพื้นที่ อาทิ คณะกรรมการสภาอุตสาหกรรมจังหวัด สถาบันอุดมศึกษา ชมรมบริหารงาน บุคคล หอการค้าจังหวัด สมาคมต่างๆ หน่วยงานท้องถิ่น และหน่วยงานภาครัฐภายในจังหวัด การติดต่อสื่อสารกับภาคีภายนอกจังหวัด โดยการติดต่อประสานงาน การประชาสัมพันธ์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกันเกิดขึ้นได้ในหลายช่องทาง อาทิ การจัดประชุมตามวาระของภาคีเครือข่าย การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การอบรมสัมมนา สื่อท้องถิ่น สื่อสาธารณะ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และสื่อสังคมออนไลน์ (social media) และ Owens (1991, p 222) กล่าวว่า การที่องค์กรจะมีสุขภาพดีนั้น จะต้องปฏิบัติ ให้บรรลุเกณฑ์ 10 ประการ ซึ่งในนั้น คือ ต้องมีการติดต่อสื่อสารอย่างพอเพียง (Communication Adequacy) คือ องค์กรต้องมีการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพทั้งภายในและภายนอกองค์กร ต้องมีข้อมูลข่าวสารที่พร้อมเสมอในการวินิจฉัย และแก้ปัญหาที่ส่งผลต่อการพัฒนาองค์กร

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การนำรูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคีไปใช้ เนื่องจากผลการวิจัยช่วยให้ได้รูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ พรอมคู่มือและเครื่องมือที่เกี่ยวข้อง ซึ่งผ่านการพัฒนาด้วยวิธีการที่เป็นระบบ เป็นที่ยอมรับร่วมกันสูงในกลุ่มผู้ที่มีประสบการณ์ทดลองใช้และผู้เกี่ยวข้อง จึงควรเป็นการนำไปใช้เป็นแนวทางในการติดตามประเมิน โดยมีการปรับปรุงให้สอดคล้องกับบริบทขององค์กรชุมชนจัดการตนเองที่ถูกประเมิน

1.2 ภาคีเครือข่ายหรือหน่วยงานเกี่ยวข้องด้านการบริหาร ควรนำผลการศึกษาที่ได้จากการนำรูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง เพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคี ไปใช้ประโยชน์ในการกำหนดนโยบาย เพื่อพัฒนาและผลักดันระบบและกลยุทธ์การดำเนินงานสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์อย่างเป็นรูปธรรม ให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการจำเป็นในแต่ละพื้นที่

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 การติดตามประเมินเสริมพลังองค์กรชุมชนจัดการตนเอง ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบกลไกในการประเมินผลโครงการและภาคี ภายใต้อำนาจที่รับผิดชอบของตนเองในระยะต่อไป

2.2 ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพทีมงาน บุคลากรในโครงการให้มีทักษะในด้านการติดตามประเมินผล และเพื่อใช้ประโยชน์จากการประเมินผลในการพัฒนางานในทุกๆระดับ

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ผู้เกี่ยวข้องด้านการพัฒนาองค์ความรู้ ควรต่อยอดผลการศึกษานี้ด้วยวิธีการวิจัยและพื้นที่การวิจัยที่แตกต่างกัน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการดำเนินงานสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์ ที่มุ่งเน้นความยั่งยืนภายใต้การสนับสนุนด้วยหลักฐานเชิงประจักษ์

3.2 ควรมีการวิจัยและพัฒนาเพื่อให้องค์กรชุมชนจัดการตนเองที่มีศักยภาพได้เป็นต้นแบบแหล่งเรียนรู้ด้านการบริการจัดการเพื่อสุขภาวะเชิงสร้างสรรค์

เอกสารอ้างอิง

- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2554). *ทฤษฎีการประเมิน*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2552). *เทคนิคการประเมินโครงการ*. (พิมพ์ครั้งที่ 6). นนทบุรี : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล. (2559). *สุขภาพคนไทย 2559 : ตายดี วิธีที่เลือกได้*. นครปฐม : สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข. (2559). *รายงานสถิติสาธารณสุข*. [ออนไลน์] เข้าถึงได้จาก : http://social.nesdb.go.th/SocialStat/StatReport_Final.aspx?reportid=367&template=1R2C&yeartype=M&subcatid=15. (วันที่ค้นข้อมูล : 5 ตุลาคม 2560)
- ฉัตรนภา พรหมมา. (2551). *รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนานักจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ของเครือข่ายมหาวิทยาลัยราชภัฏและองค์กรท้องถิ่น เขตภาคเหนือตอนล่าง*. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- _____. (2560). การพัฒนารูปแบบการติดตามประเมินเสริมพลังการบริหารจัดการงานวิจัยและพันธกิจสัมพันธ์มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์กับชุมชนท้องถิ่น. ใน *บทเรียนการทำงานร่วมกันของคู่ความร่วมมือ มรภ. กับ อปท. “การทำแผนที่ทิศทางงานวิจัยและกระบวนการทำงานของสถาบันวิชาการกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อชุมชนท้องถิ่นน่าอยู่”* (น, 26 – 27). อุตรดิตถ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- บุญเกิด หงวนบุญมาก. (2557). *การพัฒนารูปแบบการประเมินการดำเนินงานโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพแบบมีส่วนร่วมอย่างยั่งยืน*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พัชรินทร์ สมบูรณ์. (2556). *การพัฒนารูปแบบการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนงานสร้างสุขภาพของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ศรีนวล ศรีหรั่ง. (2557). *การพัฒนารูปแบบการประเมินสุขภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษา*. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ศุภย์บุรณการงานวิจัยและวิชาการเพื่อรับใช้สังคม สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์. (2558). *ระบบและกลไกการบูรณาการพันธกิจสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์กับสังคม*. อุตรดิตถ์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- อธิวัฒน์ เจียวิวรรธน์กุล. (2553). *สูตรลับ การสร้างองค์กรแห่งความสุข: ด้วยกรณีศึกษา 6 จังหวัดภาคี*. กรุงเทพฯ: แผนงานสุขภาพองค์กรภาคเอกชน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).
- อริศรา เล็กสรรเสริญ. (2556). *แนวคิดและแนวทางการประเมินโครงการ: กรณีศึกษาการประเมินโครงการสร้างเสริมสุขภาพในองค์กรระดับพื้นที่*. กรุงเทพฯ : บริษัท พี.เอ. ลีฟวิ่ง จำกัด.
- Owen, R.G. (1991). *Organizational Behavior in Education*. Englewood Cliffs, NJ : Prentice.
- Patton, Michael Quinn. (1997). *Utilization – Focused Evaluation*. (3rd ed). London : Sage Publications.
- Stufflebeam, Daniel L et al. (1971). *Education Evaluation and Decision Making*. (2nd ed). Bloomington : Phi Delta Kappa.